
KOSOVA ÜLKE RAPORU

Mart 2012

Yönetici Özeti

- Hedef pazarlar içerisinde ekonomik büyüklük olarak en küçük ekonomidir.
- Kosova'da işsizlik ve milli gelir rakamları ile halkın yaşayış ve tüketim alışkanlıkları karşılaştırıldığında kayıtdışı ekonominin önemli bir boyutta olduğu ve halkta büyük ölçüde nakite dayanan bir varlığın bulunduğu sonucuna varılmaktadır.
- 2 milyona yakın bir nüfusa sahip Kosova'da, başkent Priştine toplam nüfusun %30'unu almaktadır.
- Kosova'da vergi politikaları modern ve etkin durumdadır. Bölgedeki diğer birçok ülkenin aksine, Kosova basit bir vergileme sistemine sahiptir.
- Kosova'nın gümrük tarifesi AB gümrük kodlarına dayanmaktadır ve tamamen Dünya Ticaret Örgütüne göre uyumludur.

İçerik

1-Ülke Profili ve Makro Ekonomik Bakış

2-Sosyo-Ekonomik ve Demografik Yapı

3-Dış Ticaret

4-İnsan Kaynakları Uygulamaları

5-Finansal Yapı ve Sektöre Özel Fırsatlar

Coğrafi Konum ve Özellikleri-1

Kosova 10.908 km²'lik yüz ölçümü ile dünya sıralamasında 168'inci sıradadır.

1999 ile 2008 yılları arasında Birleşmiş Milletler idaresinde bir bölge olan Kosova 17 Şubat 2008 tarihinde tek taraflı olarak bağımsızlığını ilan etti. Dünyanın son bağımsız ülkesi sıfatı, Karadağ'dan Kosova'ya geçti.

KONUMU

- Balkan Yarımadasının kuzeybatısında yer alan Kosova'nın, Kuzeybatısında Karadağ, kuzey ve doğusunda Sırbistan, güneyinde Makedonya ve güney batısında Arnavutluk bulunmaktadır.

KOMŞU ÜLKELER

- Arnavutluk: 112 Km, Makedonya: 159 Km ve Sırbistan: 352 Km.

ÖNEMLİ ŞEHİRLER

- Başkenti Priştina şehridir.
- Önemli şehirler: Priştina, Prizren, Cakova, Ferizay, İpek, Gilan ve Mitrovitsa.
- 1991 yılındaki nüfusun %63'ü kırsal kesimlerde idi. 2000 yılında ise bu oranın %60 olduğu tahmin edilmektedir.

Coğrafi Konum ve Özellikleri-2

UÇUŞ SÜRESİ - GMT

- İstanbul Priştine arası 1 saat 30 dakikalık bir uçuş süresi bulunmaktadır.
- GMT'den 1 saat ileridir. TR'ye göre ise 1 saat geridir.

FİZİKİ YAPI

- Kosova topraklarının büyük bir kısmı dağlık arazidir. Makedonya sınırı boyunca Şar Dağları uzanmaktadır. Burada kış turizmi faaliyetleri yapılmaktadır. Brezoviça en önemli kış turizmi yerleşkelerinden birisidir. Kosova dağları çok yüksek ve dik yamaçlara sahiptir. 2656 m ile Ceraviça zirvesi ülkenin en yüksek doruğudur. Dreniça, Karaleva gibi kasabalar, bu bölgenin yüksek yamaçlarında kurulmuş yerleşim birimleridir. Kosova Cumhuriyeti'nin güneybatısında Arnavutluk Alpleri uzanmaktadır. Kuzeyinde ise Kopaonik Dağları bulunmaktadır.

İklim Özellikleri

- Kosova'nın iklimi karasal iklimdir.
- Kışları soğuk ve kar yağışlı, yazları ise sıcak ve kurak geçer.
- Bitki örtüsü kozalaklı ağaçlardan, kayın, meşe ve çayırlıklara kadar uzanan çeşitliliğe sahiptir.
- Yıl boyunca göl havzaları, geçirgen olmayan kayalık ve paleozoik yapılardan kaynaklanan yağışlar hakimdir.
- Bu yüzden yeterli miktarda suyun varlığı çimenlik alanların oluşmasını sağlamış ve Sancak'ı bitki örtüsü yönünden zengin bir mera haline getirmiştir.

Coğrafi Konum ve Özellikleri-3

Resmi Dil:	Arnavutça ve Sırpça resmi dil olarak kullanılmaktadır.
Ticari Dil:	Arnavutça, Sırpça, Boşnakça, Türkçe, Roma ve İngilizce
Din:	Müslüman %76, Roman Katolik %16, Sırp Ortodoks %8. Ayrıca etnik gruplar olarak Arnavut (1,596,440), Sırp (194,190), Karadağlı (20,365), Türk (10,885), Boşnak (66,189), Roman (45,745)
Para Birimi:	Euro ülke içerisinde geçerli olan resmi para birimidir.

Resmi Tatil Günleri

1 ve 2 Ocak	Yeni Yıl
7 Ocak	Ortodoks Noel'i
17 Şubat	Kosova Cumhuriyeti'nin Bağımsızlık Günü
9 Nisan	Kosova Cumhuriyeti Anayasa Günü
1 Mayıs	Uluslararası Emekçiler Günü
9 Mayıs	Avrupa Günü
birinci gün	Ramazan Bayramı
birinci gün	Kurban Bayramı
Pazartesi yortu günü	Katolik paskalyası
Pazartesi yortu günü	Ortodoks paskalyası
25 Aralık	Katolik Noel'i

Siyasi Yapı ve Özellikleri

Yönetim Biçimi	<ul style="list-style-type: none">• Kosova, cumhuriyet rejimine sahip bir ülkedir. Başbakan hükümetin başı, Cumhurbaşkanı ise devletin başı olarak tasvir edilmiştir. Ve çok partili bir siyasi sisteme sahiptir.
Genel Yapı	<ul style="list-style-type: none">• 33 belediyeden oluşmaktadır
Siyasi Yapının Oluşumu	<ul style="list-style-type: none">• BM liderliğindeki süreç Kosova'nın tanınması için 2005 sonunda başladı. Anlaşma 2006-2007 yılları arasında yürürlükteydi, ancak Belgrad-Pristina arasındaki anlaşma hariç sonlandı. 17 Şubat 2008'de Kosova Meclisi Kosova'nın bağımsızlığını ilan etti. Bundan sonra, Kosova 50 ülke tarafından tanındı.
Devlet Başkanı	<ul style="list-style-type: none">• Nisan 2011 tarihinden beri Atifete Jahjaga görevdedir.
Başbakan	<ul style="list-style-type: none">• Hasim Taçi

Ekonomik Görünüm

- Kosova ekonomisi, büyük ölçüde ticaretin ve hizmetler sektörünün ağırlıkta olduğu bir ekonomidir. Ülke, her ne kadar zengin yeraltı kaynaklarına sahip olsa da sektörel bazda milli gelirde sırasıyla % 60 ve % 20 paya sahip olan hizmet ve tarım sektörleri, ülke halkı için gelir kaynağı durumundadır.
- Milli gelirde % 20 paya sahip sanayi sektörü ise 1999 öncesine göre oldukça geri plana düşmüş durumdadır. Bir zamanlar sanayinin temelini oluşturan yer altı kaynaklarının modernize edilememesi nedeniyle üretim yetersiz kalmaktadır. Enerji sektöründeki teknik ve finansal sorunlar, sınai gelişimin önündeki diğer bir engeldir.
- Milli gelirin % 30'unu yurtdışında, özellikle Almanya ve İsviçre'de yerleşik Kosovalı çalışanların gönderdiği dövizler oluşturmaktadır.
- Kosova'da işsizlik ve milli gelir rakamları ile halkın yaşayış ve tüketim alışkanlıkları karşılaştırıldığında kayıtdışı ekonominin önemli bir boyutta olduğu ve halkta büyük ölçüde nakite dayanan bir varlığın bulunduğu sonucuna varılmaktadır.
- Uluslar arası yardım ile Kosova'da kamu girişimlerinin sayıca %50'si, değer bakımından ise %90'ı özelleştirildi.

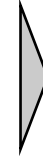
Kosova'nın Dünya Ekonomisindeki Konumu

Kosova 11.970 Milyar USD'lik GSYİH'si ile dünyada en büyük 144. ekonomisine sahiptir.

GSYİH Sıralaması (Mio USD)* – 2011

DS	ÜLKELER	GSYİH
6	Almanya	2.940.000
7	Rusya	2.223.000
17	Türkiye	960.500
20	İran	818.700
23	Suudi Arabistan	622.000
27	Mısır	497.800
39	Yunanistan	318.100
40	Ukrayna	305.200
48	Romanya	254.200
51	Birleşik Arap Emirlikleri	246.800
54	Kazakistan	196.400
58	Fas	151.400
61	Beyaz Rusya	131.200
66	İrak	113.400
67	Suriye	107.400
71	Tunus	100.000
72	Bulgaristan	96.780
73	Azerbaycan	90.790
74	Libya	90.570
79	Hırvatistan	78.090
87	Lübnan	59.370
89	Litvanya	56.590
101	Türkmenistan	36.900
103	Ürdün	34.530
115	Arnavutluk	23.960
118	Kıbrıs	23.190
121	Gürcistan	22.440
125	Makedonya	20.000
144	Kosova	11.970

CIA The World Fact Book

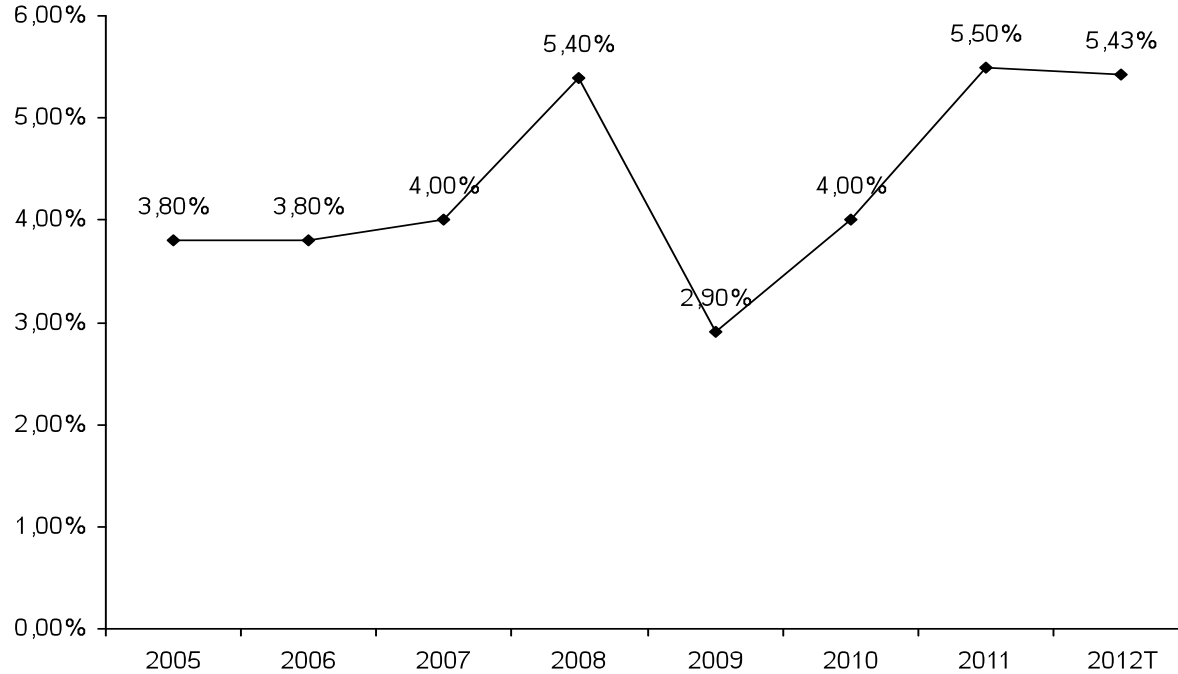

BMD Hedef Pazarlar içerisinde
ekonomik büyüklük açısından en küçük
ülkedir.

GSYİH'deki Gelişim

Kosova Merkez Bankası'nın yayınladığı raporda 2009'da yaşanan küresel mali krizden en fazla gelişmekte olan ülkelerin zarar gördüğü ve Kosova'nın da dış yatırım konusunda büyük kayıplar yaşadığı belirtilmektedir. Global kriz nedeniyle yurt dışından gönderilen işçi dövizleri ile Kosova'ya gelen dış yatırımda %22'lik bir düşüş meydana gelmiştir.

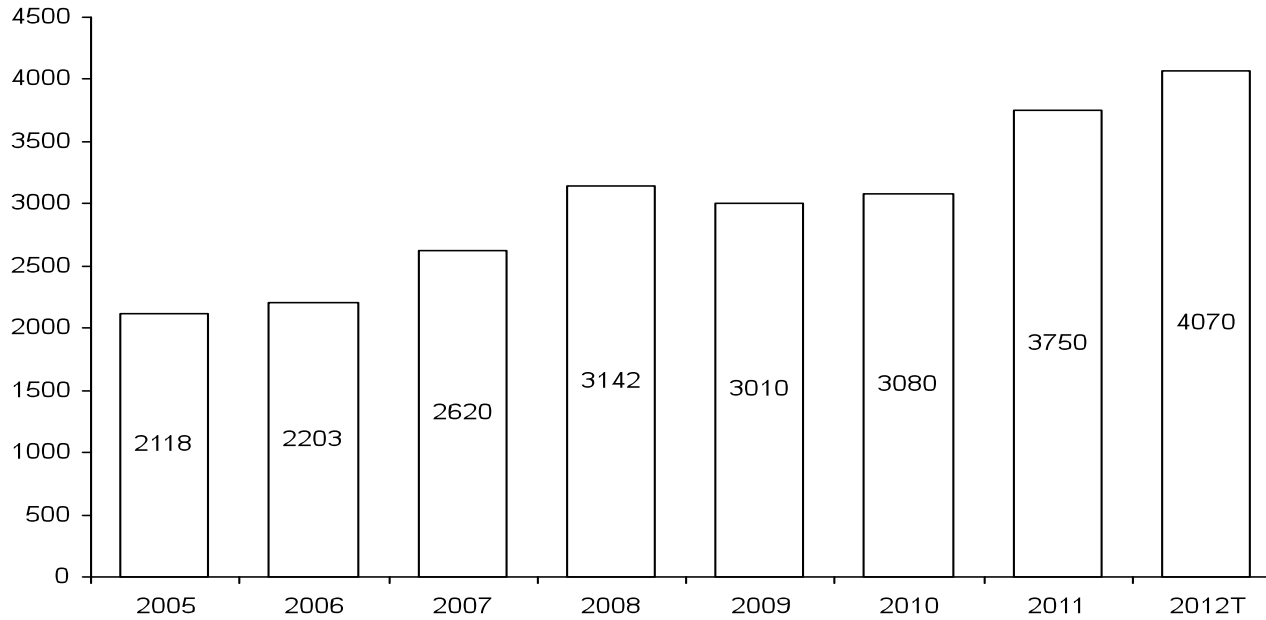
GSYİH'deki Artış Hızı

Kişi Baři Milli Gelirde Gelişim

Küresel krizden etkilenen Kosova ekonomisi Kişi Baři Milli gelir dünya düzeyinde 134. ülkedir. 2011 yılında toparlanan ekonomi kişi başi milli gelir üstünde olumlu bir etki göstermiş ve önemli bir artış sağlamaktadır.

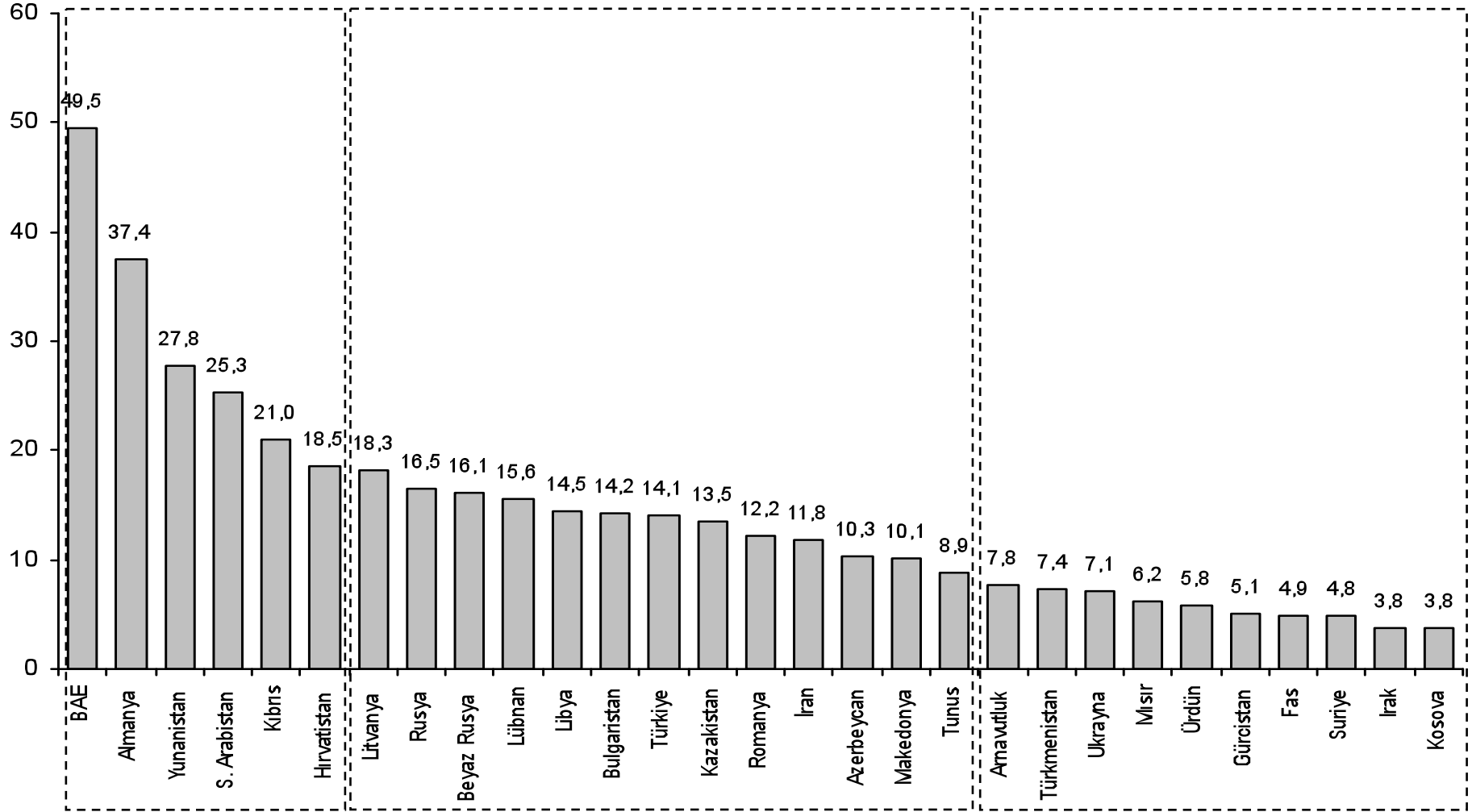
Kişi Baři Milli Gelir - USD (Satın Alma Paritesi)

Kişi Başı Milli Gelirde Dünyadaki Konumu

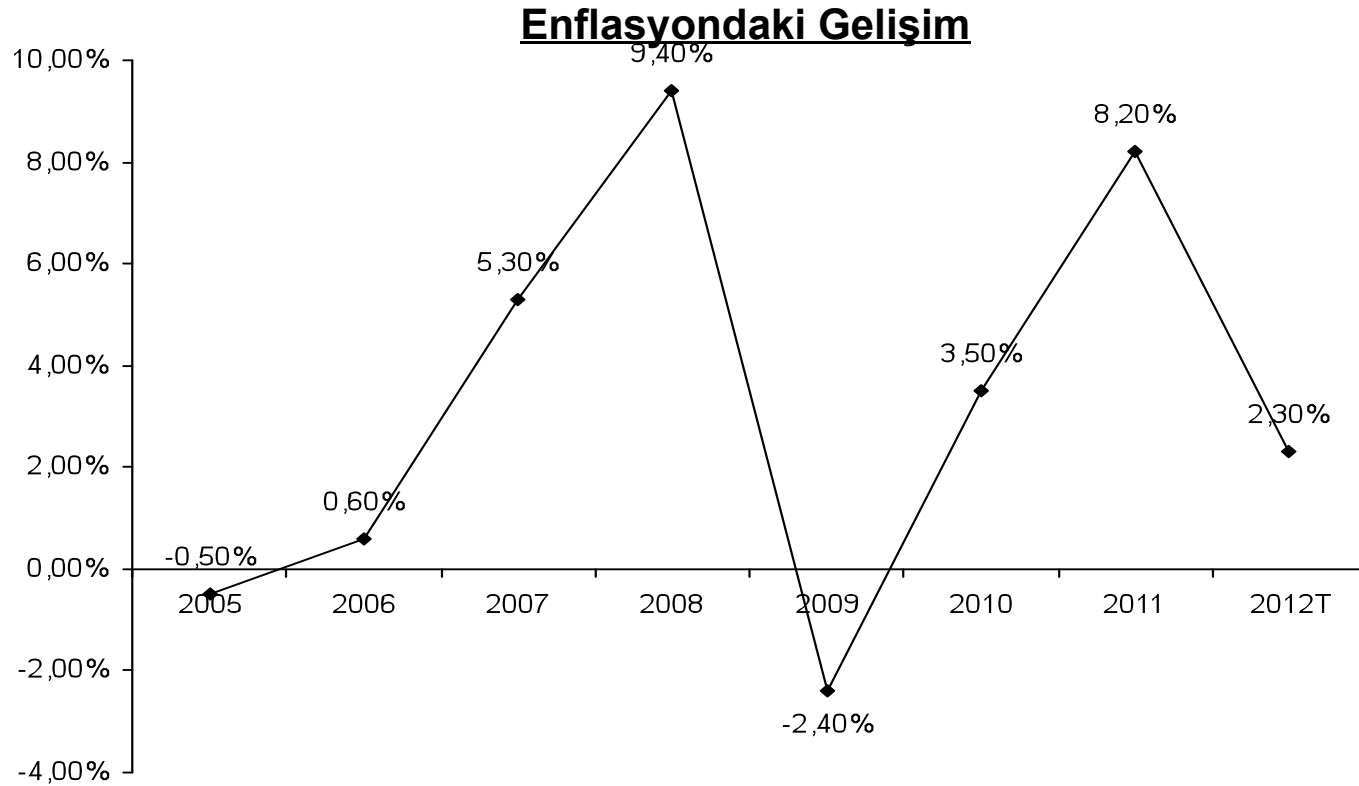
Kosova 2011 yılında 3,750USD'lik kişi başı milli gelir ile Hedef Pazarlarda tüketim açısından en fakir ülke konumundadır.

Kişi Başı GSYİH (Bin \$)

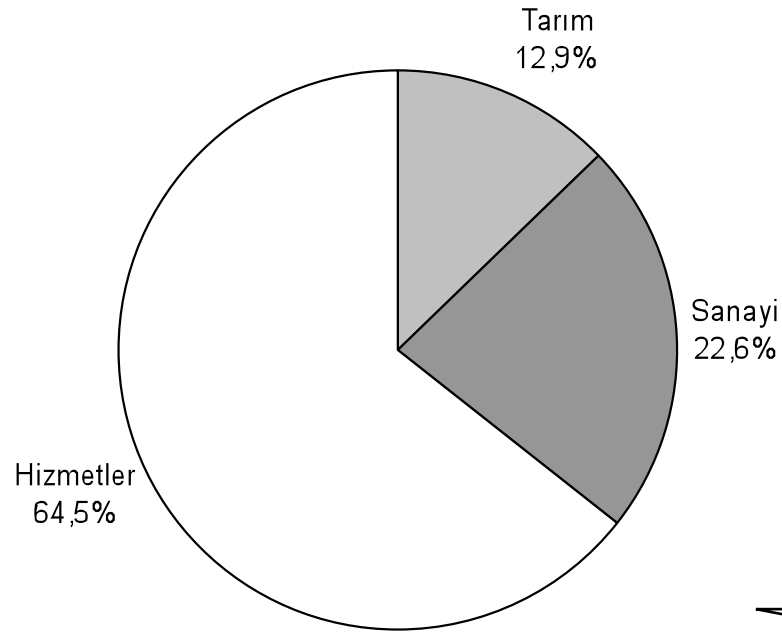
Enflasyon

2008 yılında Kosova tarihinin en yüksek enflasyon oranları görülmüş ve %14lere kadar çıkmıştır. Fakat Kosova ekonomisinin durağan ve gelişmeye açık bir ekonomi olduğundan enflasyon oranları yine düşük seviyede seyretmeye devam etmiştir. IMF raporlarına göre enflasyon 2015 yılına kadar %2 seviyelerinde seyredeceği öngörülmektedir.

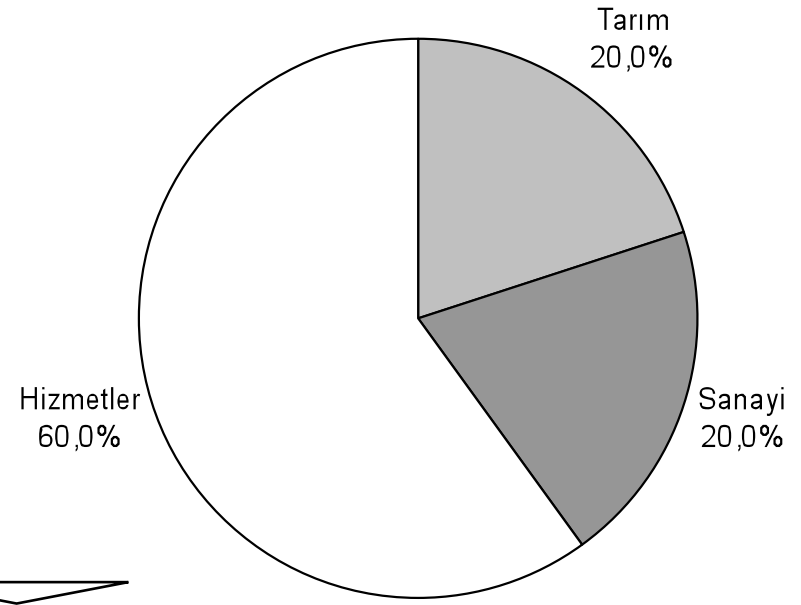

Sektörel Dağılım

GSYİH'nın Sektörel Dağılımı – 2011

İşgücünün Sektörel Dağılımı-2011

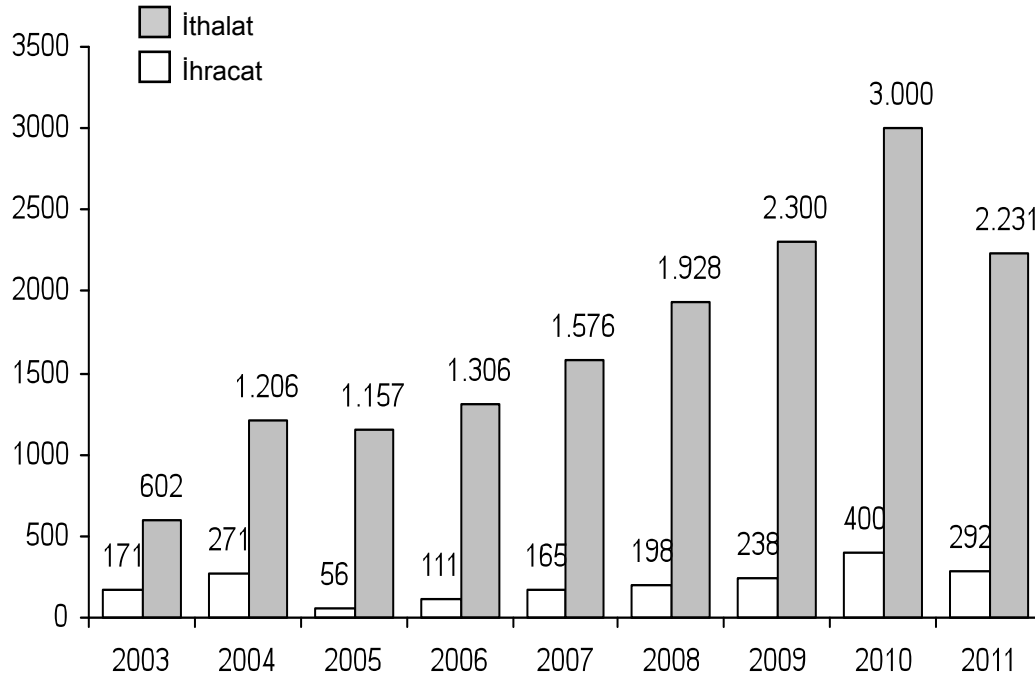

Kosova ekonomisi; % 60'ı hizmetler, % 20'si tarım ve % 20'si de sanayi sektörlerinden oluşmaktadır. Uzun yıllardan beri bölgede bilinçli olarak yatırım yapılmamıştır. Mevcut sanayi tesislerinde değişen teknolojik gelişmelere paralel revizyona gidilmediğinden atıl kalmıştır.

Dış Ticaret

Gerek üretimdeki yetersizlikler, gerekse de küçük bir pazar olması, Kosova'nın birçok ürünü ithal etmek zorunda kalmasına sebep olmaktadır. 2010 yılında ihracatı 400 milyon avro, ithalatı ise 3 milyar avro olmuştur.

Dış Ticaret Dengesi – 2011 (Milyon – USD)

- Kosova'nın 2009 yılında en fazla ihracat yaptığı ülke % 28 payla İtalya olmuştur. İhracat yapılan ülkeler arasında ikinci sırada yer alan Arnavutluk'un payı % 15, üçüncü sıradaki Makedonya'nın payı ise yaklaşık % 11 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye Kosova'nın ihracat yaptığı ülkeler arasında % 4 payla 6. sırada yer almaktadır.
- Kosova'nın ihracatı içerisinde % 55,2 payla ilk sırada; paslanmaz sac, boru ve demir konstrüksiyon gibi demir çelik ürünler yer almaktadır. Söz konusu ürünlerin ihracatı bir önceki yıla göre % 23 oranında azalarak, 93,5 milyon euro olarak gerçekleşmiştir. Bu azalış özellikle küresel krizden kaynaklanmaktadır.

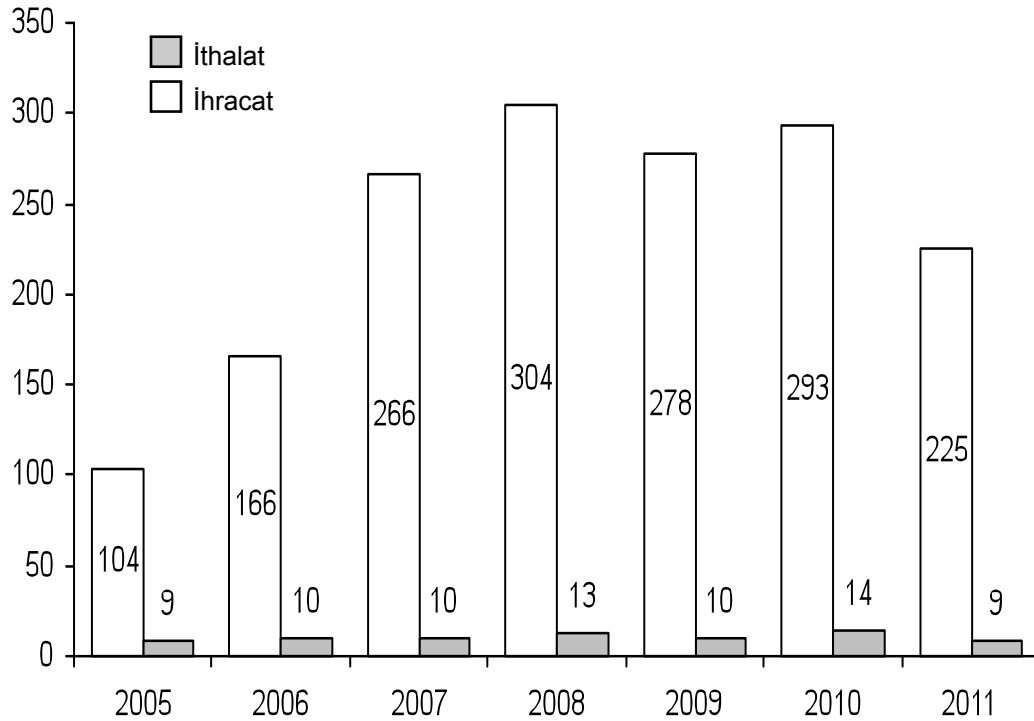
Doğrudan Yabancı Yatırım

Ülkeler	DYY (Milyar \$)
Almanya	46.127.366
Suudi Arabistan	21.560.173
Kazakistan	15.900.000
Rusya	9.961.014
Türkiye	9.278.000
Ukrayna	6.495.000
Mısır	6.385.600
Lübnan	4.954.862
Kıbrıs	4.841.376
BAE	3.948.300
Libya	3.833.391
İran	3.616.905
Romanya	3.453.000
Yunanistan	2.250.194
Türkmenistan	2.083.000
Bulgaristan	2.167.527
Ürdün	1.701.478
Tunus	1.512.505
İrak	1.426.400
Beyaz Rusya	1.402.800
Suriye	1.380.894
Fas	1.240.626
Arnavutluk	1.109.558
Litvanya	622.232
Azerbaycan	563.132
Gürcistan	548.826
Kosova	413.401
Makedonya	295.759
Hırvatistan	334.155

Türkiye Kosova Ticari İlişkiler-1

Kosova, Türkiye ile ticaretinde ihracat ithalat arasında önemli oranda fark bulunmaktadır. Dış ticaretin eğilimi her zaman Kosova'nın aleyhine doğru bir gelişme göstermiştir.

Türkiye – Kosova Dış Ticaret Verileri (Milyon USD)

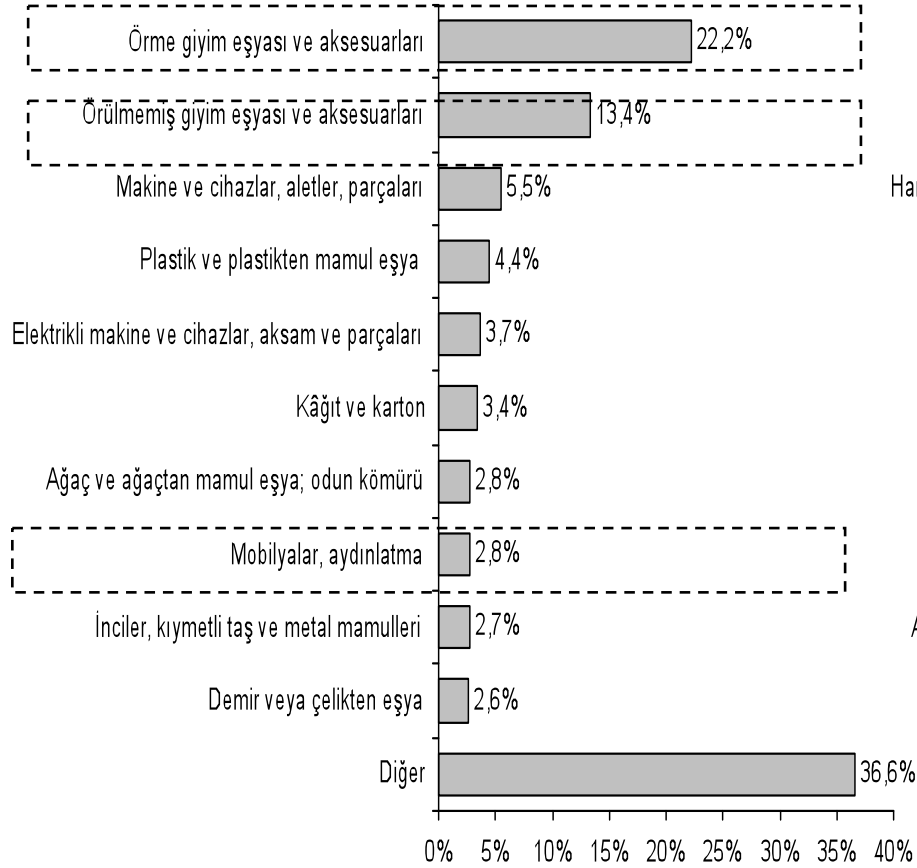

Türkiye'nin Kosova'ya yaptığı ihracatlarda ilk sırayı örme giyim eşyası ve örülmemiş giyim eşyaları alırken, ithalatta ise kauçuk ve kauçuktan eşyalarla kaplanmış mensucatlar almaktadır.

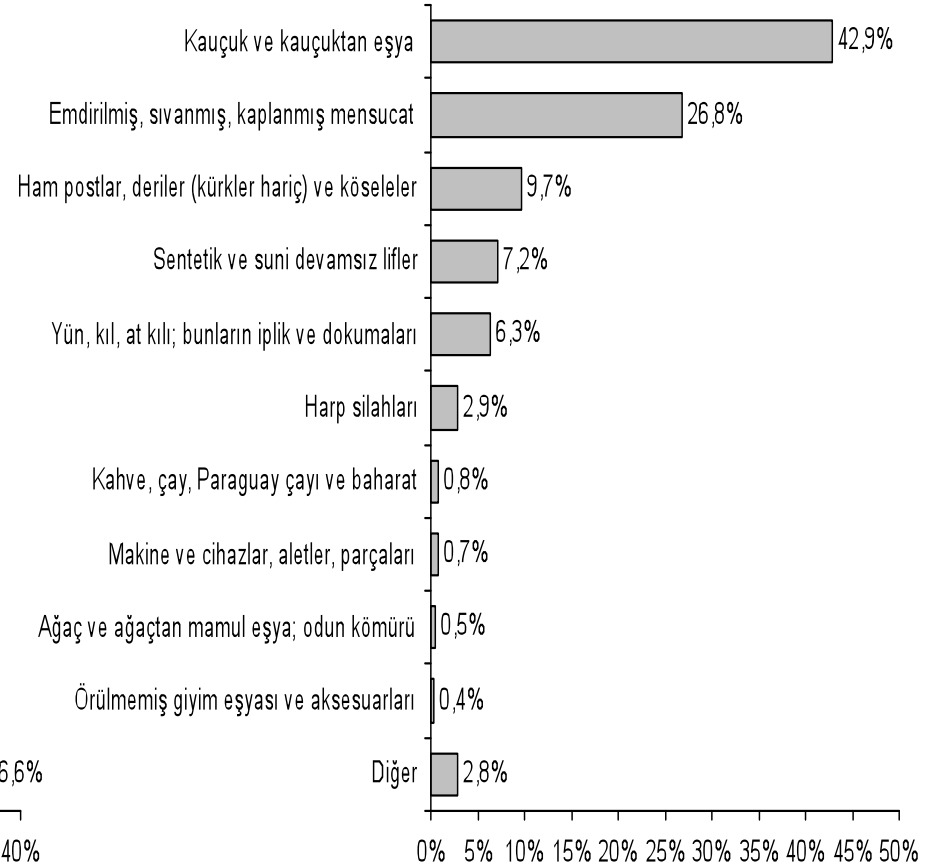
2007 yılında ihracatımızda 85'inci sırada yer alan Kosova, 2009 yılında 59'uncu sıraya yükselmiş, 2011 yılında 65'inci sıraya gerilemiştir. İthalatımızda ise 2007 yılında 142'inci sırada iken 2009 yılında 122'inci, 2011 yılında 119'uncu sıraya yükselmiştir.

Türkiye Kosova Ticari İlişkiler-2

Kosova'nın Türkiye'den İthal Ettiği Ürünler

Kosova'nın Türkiye'ye İhraç Ettiği Ürünler

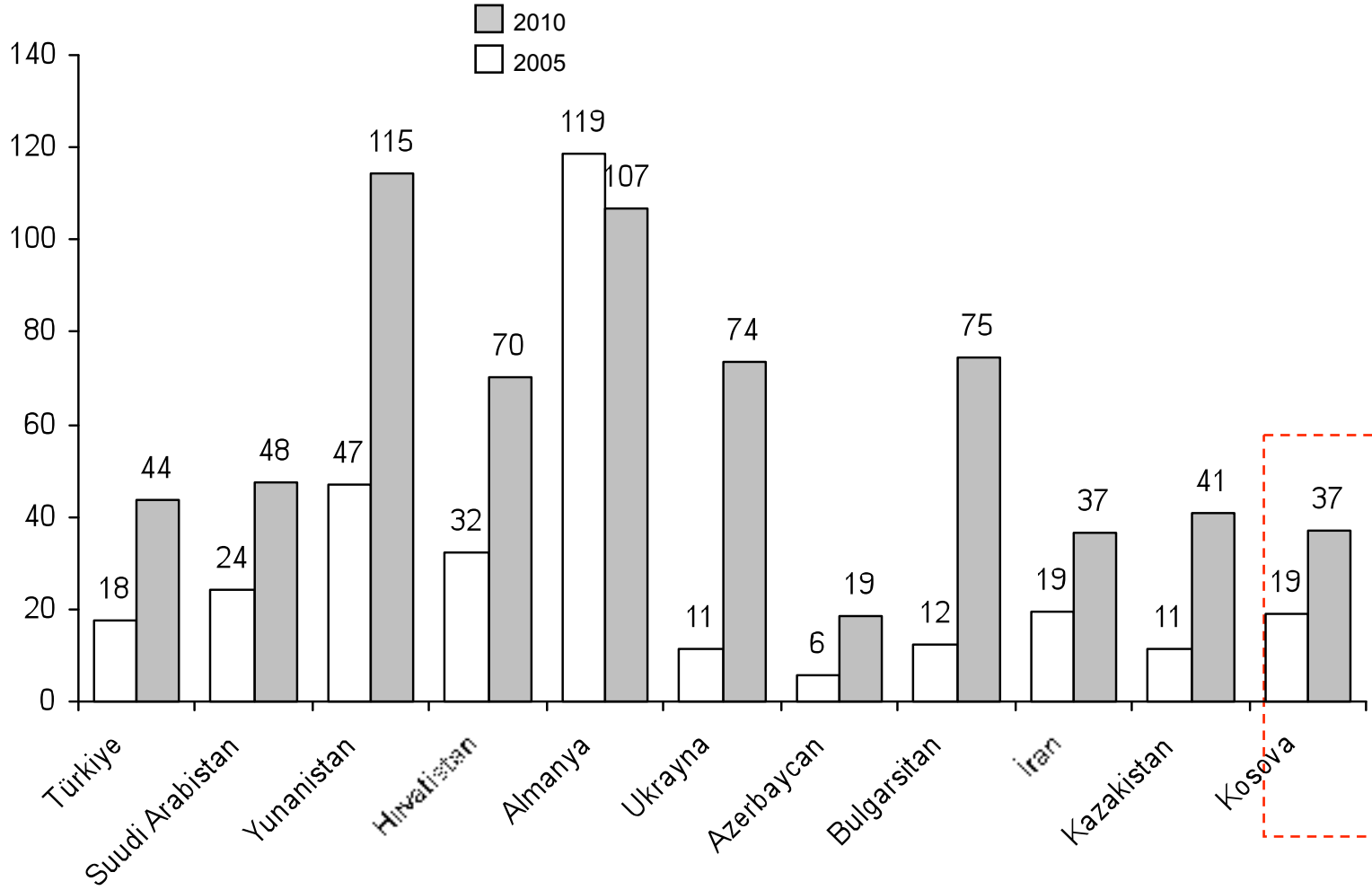
Kosova başlangıçta Türkiye'den ağırlıklı olarak tekstil ve konfeksiyon ürünleri alırken ardından sanayiye yönelik ürünler gelmektedir. Türkiye ise Kosova'dan Kauçuk başta olmak üzere kaplanmış mensucat, deriler, lifler ve yün ithal etmektedir.

Kosova'da Bankacılık Sektörüne Bakış

- Kosova bankacılık sistemi, Kosova Merkez Bankası, 8 özel banka, 9 sigorta kuruluşu ve 2 emeklilik kuruluşundan oluşmaktadır.
- Kosova'da küçük ve orta ölçekli 65,000 şirket bulunmaktadır. Bunların ise %50'si ticaret üzerine kurulmuş şirket ve 500 kadar Kamusal şirket bulunmaktadır. 500 kamu şirketinin 300'ü özelleştirilmiştir.
- Kosova'da 6'sı yabancı olmak üzere toplam 8 banka vardır. Bunlardan TEB ve Çalık Grubunun Arnavutluk merkezli bankası olan BKT (Banka Kombetare Tregtare) Türk sermayelidir.
- Ülkede bankaların yaklaşık 41.000 müşterisi bulunmakta olup, Kosova'da banka kurulması, şube açılışı Merkez Bankasının iznine tabidir. Banka şubeleri genellikle Priştine, Mitroviçe, İpek, Cakova, Prizen, Gilan ve Ferizay'da bulunmaktadır.
- Kosova'da bankacılık sektörü, ekonominin gelişmesine paralel olarak gelişme ve büyümesini sürdürmekte ve bankalar mevduat toplama ve çeşitli alanlarda kredi verme işlemlerini yürütmektedir. 2007 yılında bankacılık sektörü kredilerinin milli gelire oranı % 36,3'e, mevduatların milli gelire olan oranı % 46,6'ya yükselmiştir.
- 2009 yılında verilen kredilerden, % 56,61 pay ile ticaret ile ilk sırada, Sanayi % 19,99 ikinci ve % 3,23 ile tarım sektörü üçüncü sırada yer almaktadır.

Bankacılık Sektörünün Gelişimi

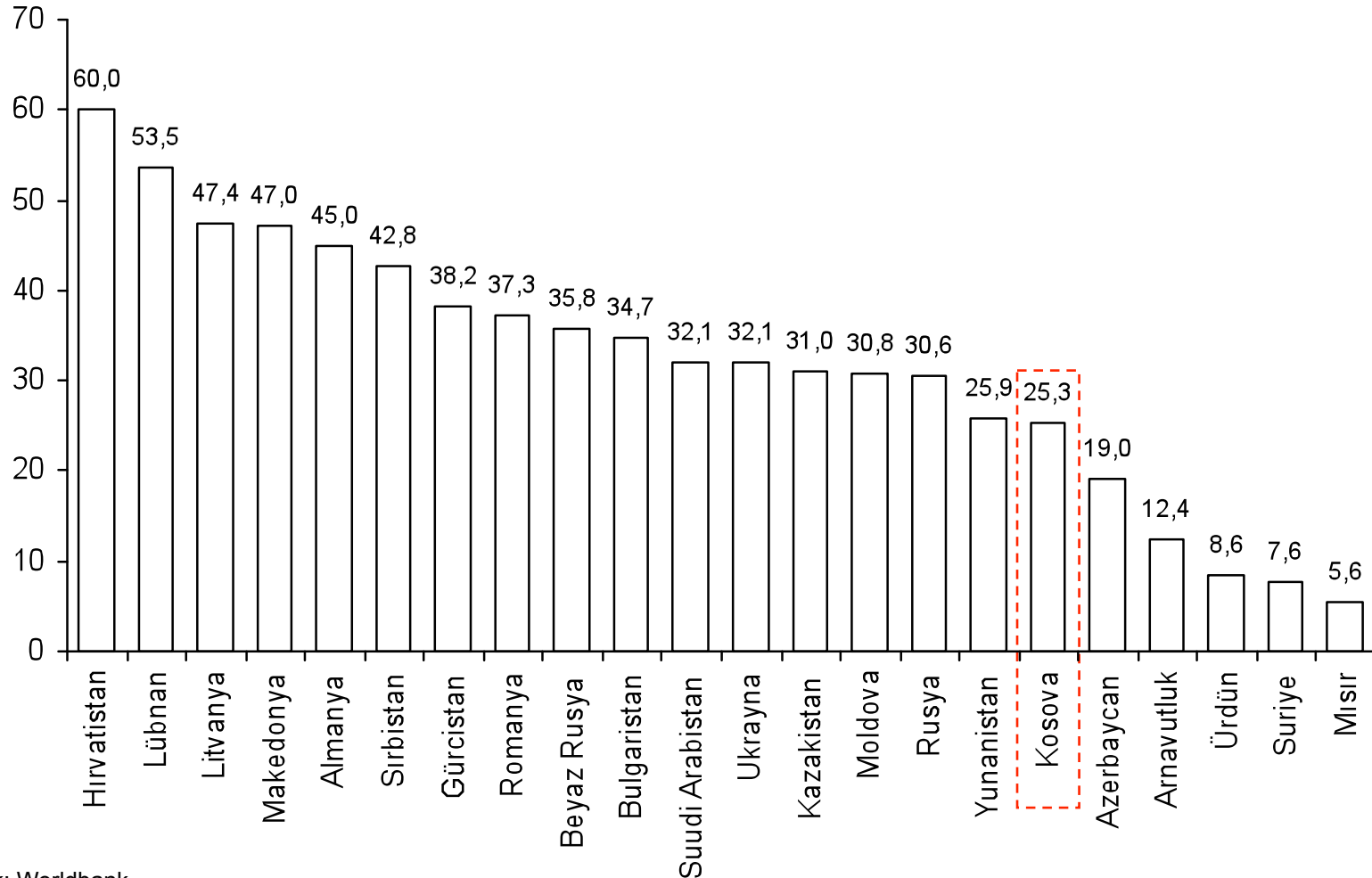
(%) Özel Sektöre Verilmiş Yurtiçi Kredilerin GSYİH'deki Payı

Bankacılık Sektörünün Gelişimi

Verilen kredilerin GSYİH'ya oranı %37 olan Kosova'da yatırım için finans desteği kullanan firmaların %25 olması ülkede kredi desteği almanın zor olduğunu göstermektedir.

Yatırım için bankalardan finansman talep eden firmalar (%) - 2010

İçerik

1-Ülke Profili ve Makro Ekonomik Bakış

2-Sosyo-Ekonomik ve Demografik Yapı

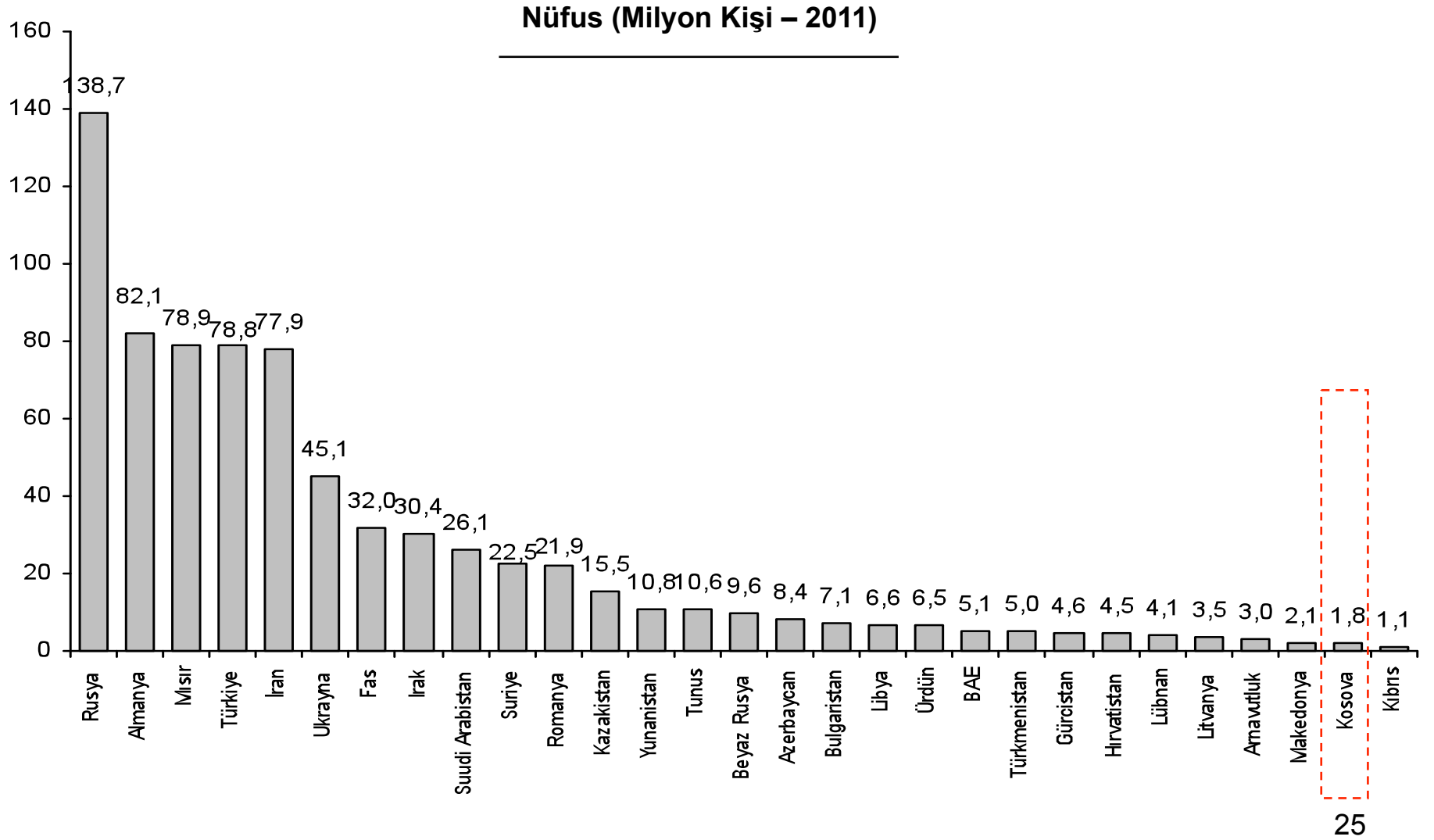
3-Dış Ticaret

4-İnsan Kaynakları Uygulamaları

5-Finansal Yapı ve Sektöre Özel Fırsatlar

Nüfus Yapısı

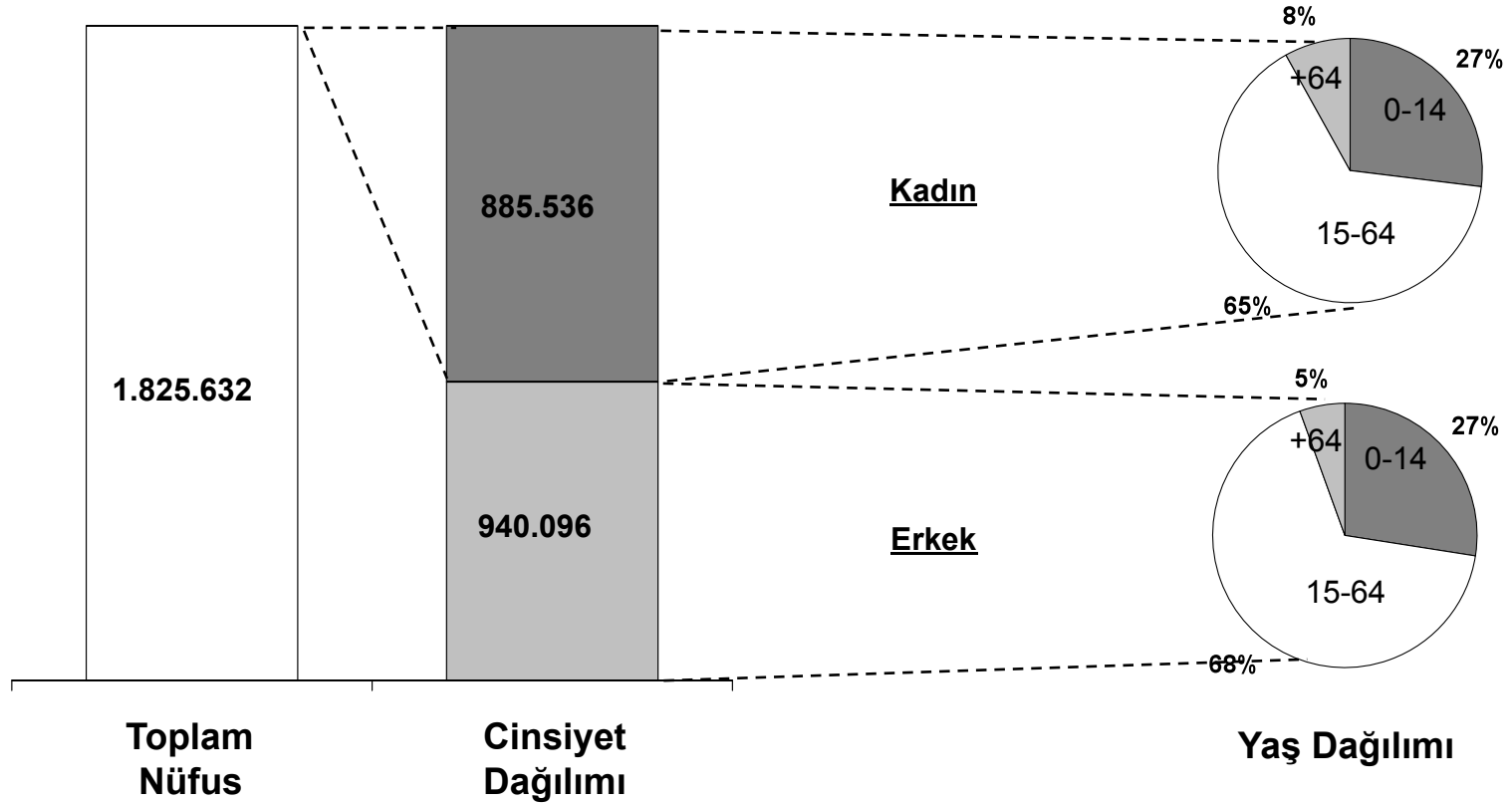
Kosova hedef pazarlar arasında en az nüfusa sahip ülkelerden biridir.

Nüfus Yapısı

Kosova kilometrekareye düşen 192 kişiyle Balkanların en yoğunluklu nüfusuna sahip bölgesidir. 30 yıldan sonra 1-15 Nisan 2011 tarihleri arasında Kosova'da Nüfus sayımları yapılmıştır.

Nüfus Yapısı - 2011

Nüfus Yapısındaki Gelişim - 2011

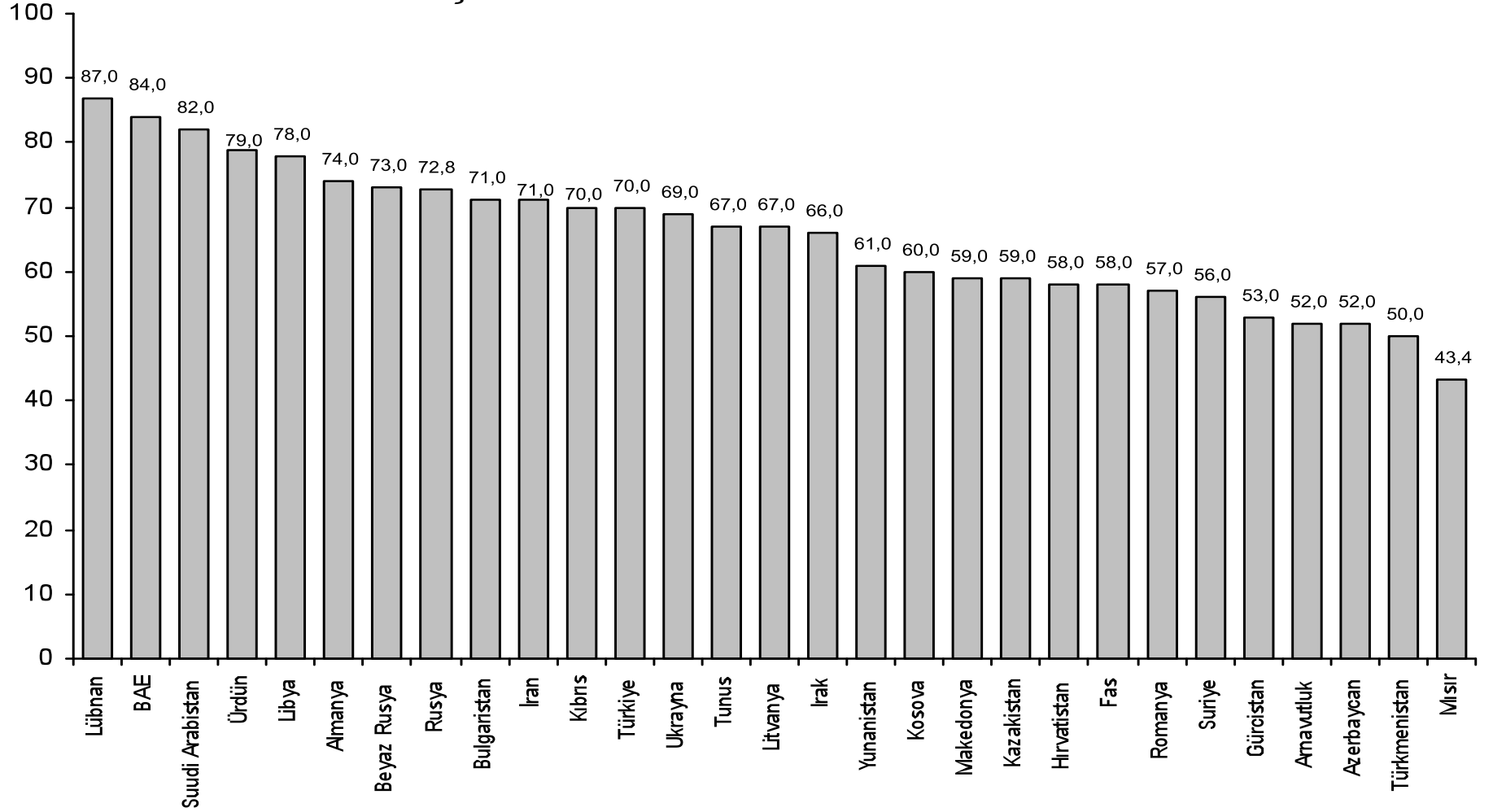
Doğum Oranı	19.01 doğum / 1.000 kişi
Ölüm Oranı	7.02 ölüm / 1.000 kişi
Göç Oranı	-0.3 göç / 1.000 kişi
Şehirleşme	%45
Şehirleşme Büyüme Oranı	%0.7
Ortalama Yaşam Süresi	69 yıl
Erkek	67 yıl
Kadın	71 yıl

Kişisel Özellikler

	boy (m.)		kilo (kg.)	
	erkek	kadın	erkek	kadın
azerbaycan	1,72	1,65	76,1	64,8
bulgaristan	1,75	1,63	79,3	67,1
almanya	1,78	1,65	82,4	67,5
yunanistan	1,76	1,63	85,0	67,7
iran	1,73	1,60	76,0	65,0
irak	1,65	1,56	75,0	64,8
türkiye	1,74	1,59	86,4	63,0
hırvatistan	1,78	1,73	65,9	62,9
sırbistan	1,77	1,71	75,0	62,0
rusya	1,75	1,68	73,0	69,0
lübnan	1,74	1,58	76,1	68,7
romanya	1,72	1,65	73,0	58,0
suriye	1,71	1,62	80,0	66,0
fas	1,71	1,62	73,0	65,0
mısır	1,70	1,60	72,0	56,7
tunus	1,70	1,62	76,1	64,8
libya	1,57	1,52	77,0	65,0
kazakistan	1,70	1,63	76,1	64,8
ukrayna	1,76	1,67	82,0	58,0
bae	1,70	1,55	79,6	57,5
kosova	1,77	1,71	75,0	62,0
arnavutluk	1,65	1,53	74,0	51,0
gürcistan	1,74	1,60	72,5	66,0
suudi arabistan	1,75	1,65	64,0	55,0
beyaz rusya	1,82	1,67	75,0	53,0
kktc	1,71	1,59	70,0	58,0
makedonya	1,71	1,62	79,3	65,6
ürdün	1,72	1,63	74,0	60,0
türkmenistan	1,71	1,61	74,7	61,8

Şehirleşme-1

Kosova şehirleşme oranı %60 seviyesiyle hedef pazarlar arasında şehirleşme bakımından ilk 20 ülke içerisinde.

Şehirleşme-2

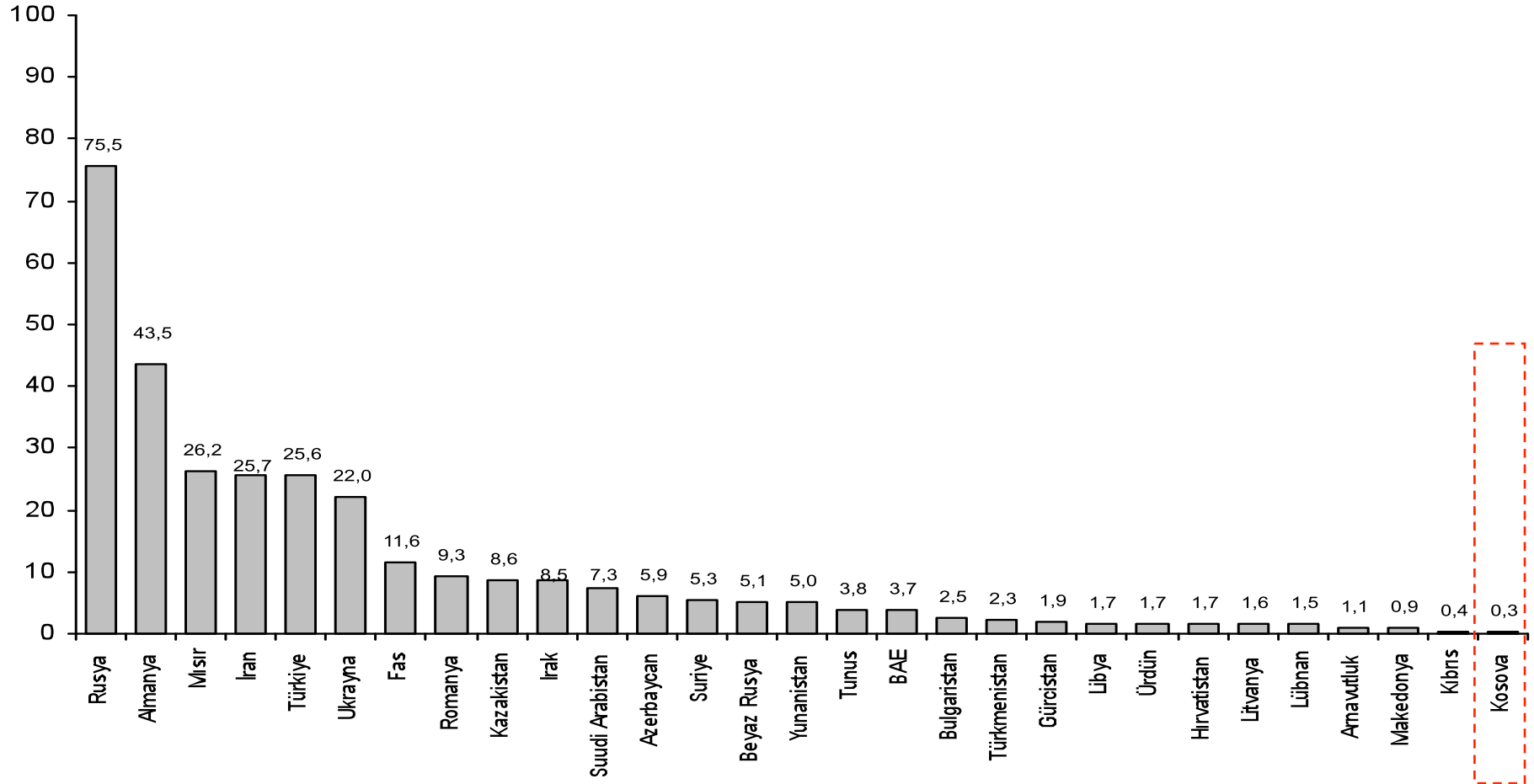
Nüfus Sayısına Göre En Büyük 20 Şehir

Priştine:	571.123
Prizren:	220.816
Firuzaga:	197.741
İpek:	195.190
Gilan:	191.595
Mitroviça:	186.359
Poduyeva:	131.300
Yakova:	127.156
Viçitirin:	105.000
Liplan:	76.143

İşgücü

Kosova hedef pazarlar arasında en az işgücüne sahip ülkelerden biridir

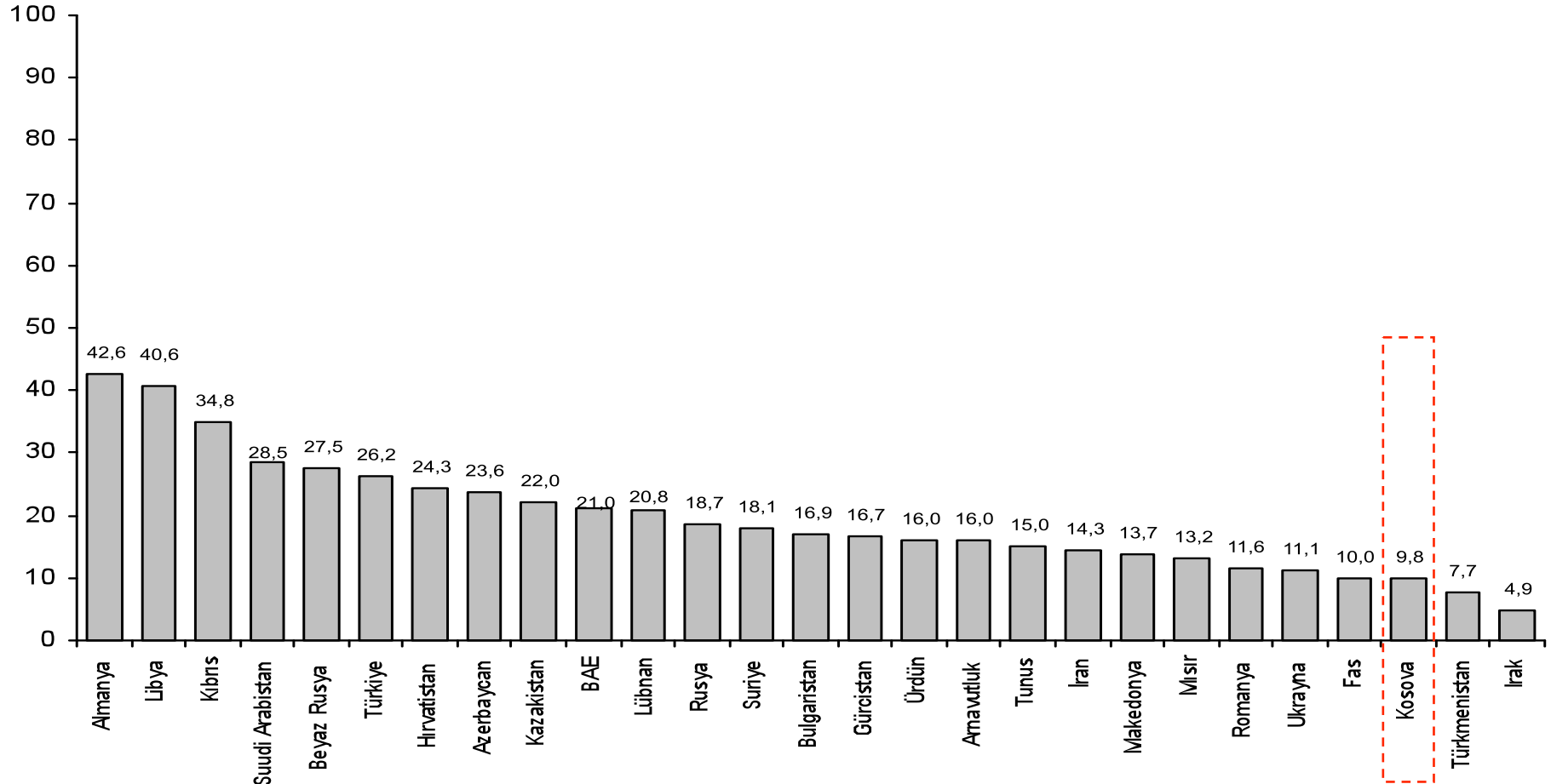
İşgücü sayısı (Milyon Kişi – 2011)

GSYİH'nin İşgücüne Paylaşımı

Kosova hedef pazarlar arasında 9,800 USD'lik çalışan başına düşen GSYİH ile 3.grup ülkeler arasındadır.

Çalışan Başına Düşen GSYİH(Bin USD)-2010

İşsizlik

Kosova'da krizin de etkisi ile işsizlik % 40 seviyelerini aşmıştır.

- Ülke genelinde işgücü sayısının 310 bin olduğu tahmin edilmektedir.
- Kosova nitelikli iş gücü yaratmak adına öğrenim gören genç nüfusu eğitimleri için yurt dışına yollanmaktadır.
- İşsizlik toplum genelinde gözüксе de özellikle genç nüfus içerisinde daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir.
- Ülke genelinde fakirlik seviyesi tüm nüfus içerisinde %30 seviyesindedir.
- Satın alma gücü paritesine göre 12 aylık bir çalışan ücreti 2.019 USD seviyesindedir.

İçerik

1-Ülke Profili ve Makro Ekonomik Bakış

2-Sosyo-Ekonomik ve Demografik Yapı

3-Dış Ticaret

4-İnsan Kaynakları Uygulamaları

5-Finansal Yapı ve Sektöre Özel Fırsatlar

Kosova'da İthalat Rejimleri

- Kosova'da vergi politikaları modern ve etkin durumdadır. Bölgedeki diğer birçok ülkenin aksine, Kosova basit bir vergileme sistemine sahiptir ve kurumsal ve bireysel vergi yüklerini azaltmaktadır.
- Katma Değer Vergisi, KDV, tüm ithalatçılara ve yıllık 50,000 eurodan fazla iş kapasitesine sahip olanlara uygulanmaktadır. KDV oranının tüm mal ve hizmetler için %15 olarak uygulanmaktadır. İhracatçılar ise KDV'nin tamamını iade olarak almaktadır. Ocak 2009'dan itibaren Kosova'da uygulanan KDV %16 olmuştur.
- Gümrük Vergileri, Kosova bağımsızlığının ardından bağımsız gümrük kapılarına sahip olmuştur. Genel tarife, ithalattan %10, ihracattan %0 olarak belirlenmiştir.
- Sermaye, ara malı ve hammaddeler için muafiyet vardır.
- Kosova'nın gümrük tarifesi AB gümrük kodlarına dayanmaktadır ve tamamen Dünya Ticaret Örgütüne göre uyumludur.

İthalat Esnasında Uygulanan Vergiler

Gümrük Vergisi:

-İthalat

%10

-İhracat

%0

Katma Değer Vergisi:

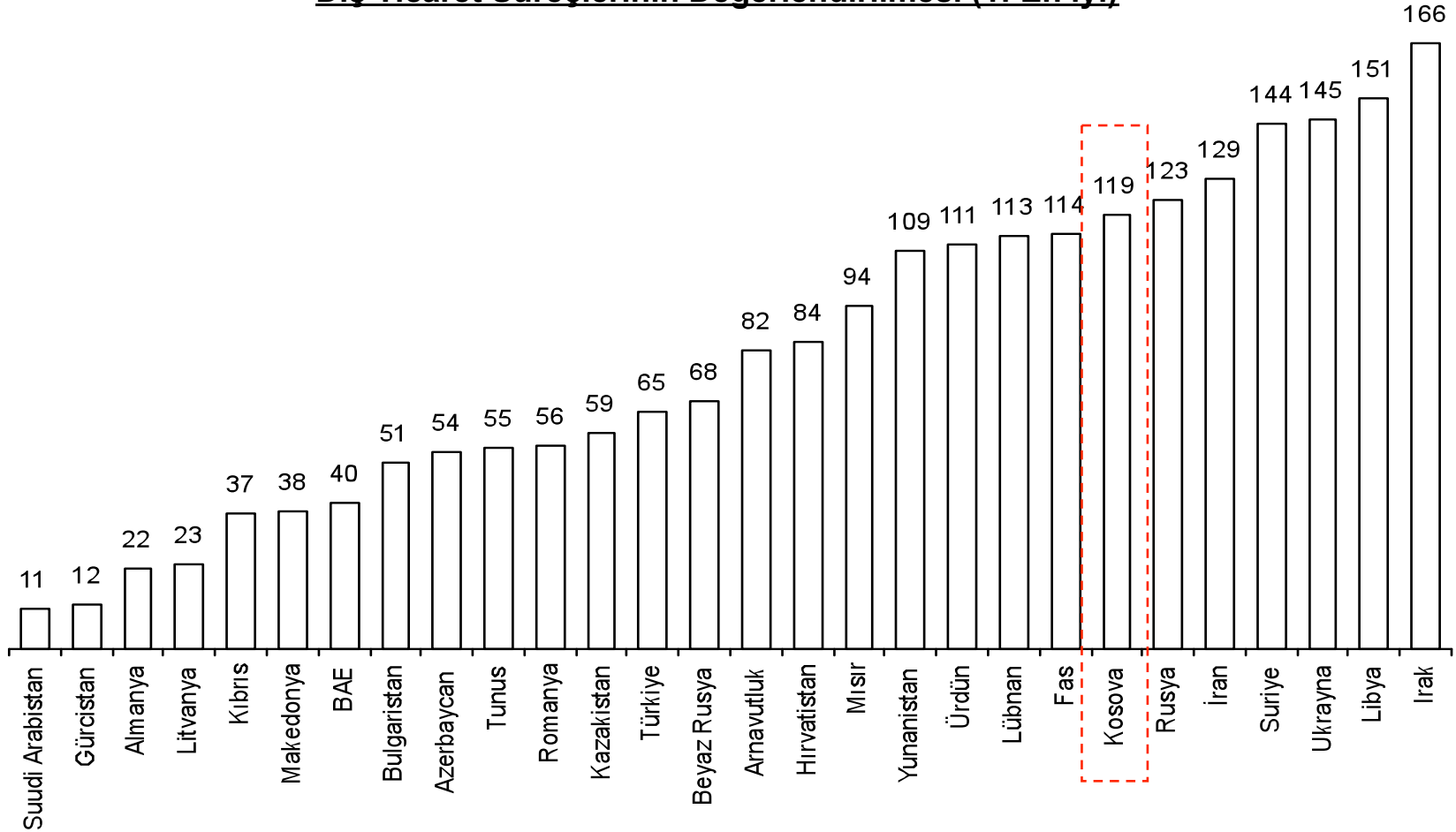
-Genel:

%16

Kosova'da Dış Ticaret Süreçlerinin Değerlendirilmesi

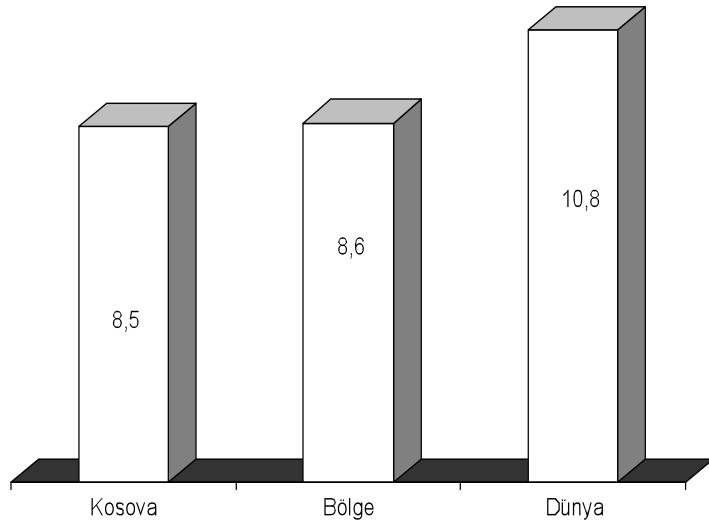
Dünya Bankası tarafından 183 ülke için yapılan bir araştırmada; Kosova dış ticaret süreçlerinde hedef pazarlar içerisinde kötü performans gösteren ülkelerden biridir.

Dış Ticaret Süreçlerinin Değerlendirilmesi (1: En iyi)

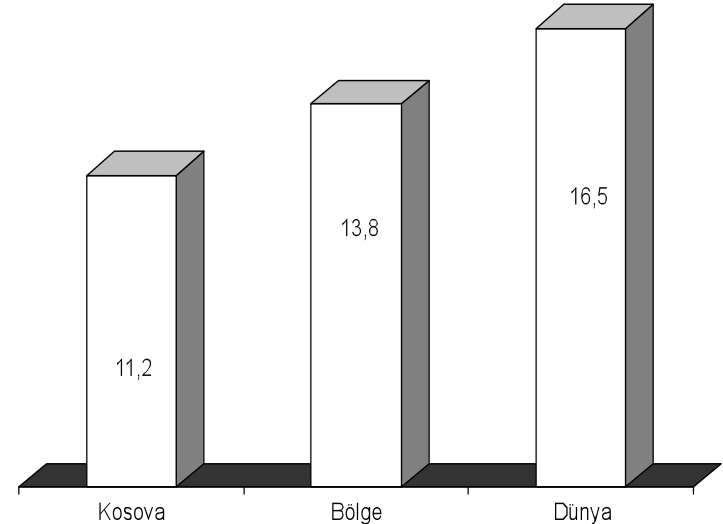
Gümrük Mevzuatında Yaşanmış Süreçler

İthalat esnasında ürünlerin gümrükten çekilme süreci(gün)

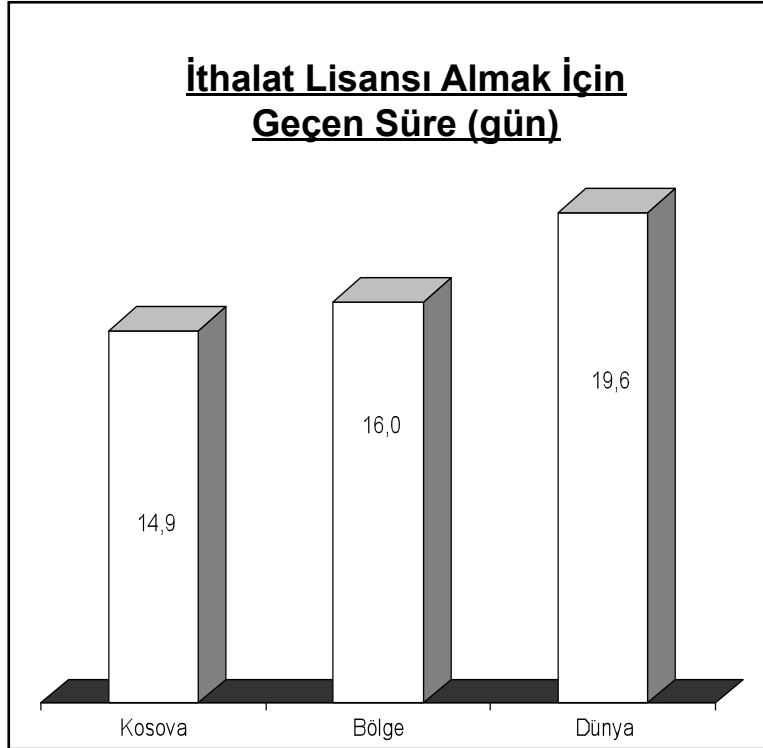
Gümrükten ürün çekilme süreci dünya ortalamasının altındadır.

İthalatçı firmaların Gümrük ve Vergi Mevzuatını Ana Sorun Görmesi (%)

İthalatçı firmalar için mevzuat ve vergiler gölge ve dünya geneline kıyasla daha az sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

İthalat Lisansı

İthalatçı lisansı alabilmek için harcanan süre dünya ortalamasının ve bölge ortalamasının altındadır.

Kosova'daki Resmi Kurumlar ve Dernekler

T.C. Priştine Büyükelçiliği

Adres: Ismail Qemajli No:59 Arberia-Priştine

Tel : 00 381 38 226 043 ve 044

Faks: 00 381 38 226 031

Ticaret Ateşeliği

Adres : Imzot Nike Prella No:42 Ulpiana-Priştine

Tel/faks 00 381 38 553382

E-mail: dtpristine@gmail.com

Türkiye İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA) Ofisi

Adres: Edvard Lir No: 4 Arberia Priştine

Telefon: + 381 38 223454

Faks: 00 381 38 22 60 31

Kosova Türkiye Ticaret Odası

Adres. İmzot Nike Prella no 42 Ulpiana / Priştine

Telefon: 00 381 38 550 100

www.kt-to.org , info@kt-to.org

Kosova Ekonomi Odası

Adres: Nëna Terezë Street 20 Priştine

Tel.: 00 381 38 524 741

Fax.: 00 381 38 23 397

Web: www.oek-kcc.org

Dışişleri Bakanlığı

Nena Tereze Hükümet Binası Priştine

Tel: 00 381 38 213 963

Fax. 00 381 38 213 985

Ekonomi ve Finans Bakanlığı

Mother Teresa Str. Hükümet Binası Priştine

<http://www.mfe-ks.org/>

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

Adres: Lagjja e Spitalit, rr."Muharrem Fejza" p.n, Priştine

Tel: 00 381 38 512 188

[http:// www.mti-ks.org](http://www.mti-ks.org)

Kosova'daki Resmi Kurumlar ve Dernekler

Kosova İstatistik Ofisi

Adres: Zenel Salihu No: 4 Priştine
Tel: 00 381 38 235 11
Faks: 00 381 38 235 033
<http://www.ks-gov.net/ESK/>

Dünya Bankası Kosova Ofisi

Mujo Ulqinaku 3 Priştine
Tel :00 381 38 249 459
Faks:00 381 38 249 780
e-mail: ilepaja@worldbank.org

Kosova Yatırım Teşvik Ajansı

Adres: Lagjja e Spitalit, rr."Muharrem Fejza" p.n, Priştine
Tel. & Fax.: 00 381 38 200 360
Email:info@invest-ks.org
Web: www.invest-ks.org

Kosova İşadamları Derneği

Adres: Bajram Kelmendi No: 35 Priştine
Tel: 00 377 44 245 790
e-mail: nmazrek@hotmail.com

Prizen İşadamları ve Esnaflar Derneği

Adres: Mbretresha Teuta No: 17 Prizen
Tel: 00 381 29 631 572
Faks: 00 381 29 241 931
e-mail: sarikcibo@hotmail.com

KOBİ Destek Ajansı

Adres: Perandori Justinien Nr. 3-5 Qyteza Peyton Priştine
Tel.: 00 381 38 2003 6007
Faks.: 00 381 38 212 807
Web: www.sme-ks.org

Kamu İhale Düzenleme Komisyonu

Fehmi Agani No: 43 Priştine
Tel: 00 381 38 213 709
<http://www.ks-gov.net/krpp/>

Eğitim Bilim ve Teknoloji Bakanlığı

Adres: Agim Ramadani Priştine
Tel: 00381 38 541 035
<http://www.masht-gov.net/>

Kosova Gümrük İdaresi

Bill Clinton Bulvarı Priştine
Tel: 00 381 38 548 788 -540 350
Faks: 00 381 38 542 411- 542 065
<http://www.dogana-ks.org/>

İçerik

1-Ülke Profili ve Makro Ekonomik Bakış

2-Sosyo-Ekonomik ve Demografik Yapı

3-Dış Ticaret

4-İnsan Kaynakları Uygulamaları

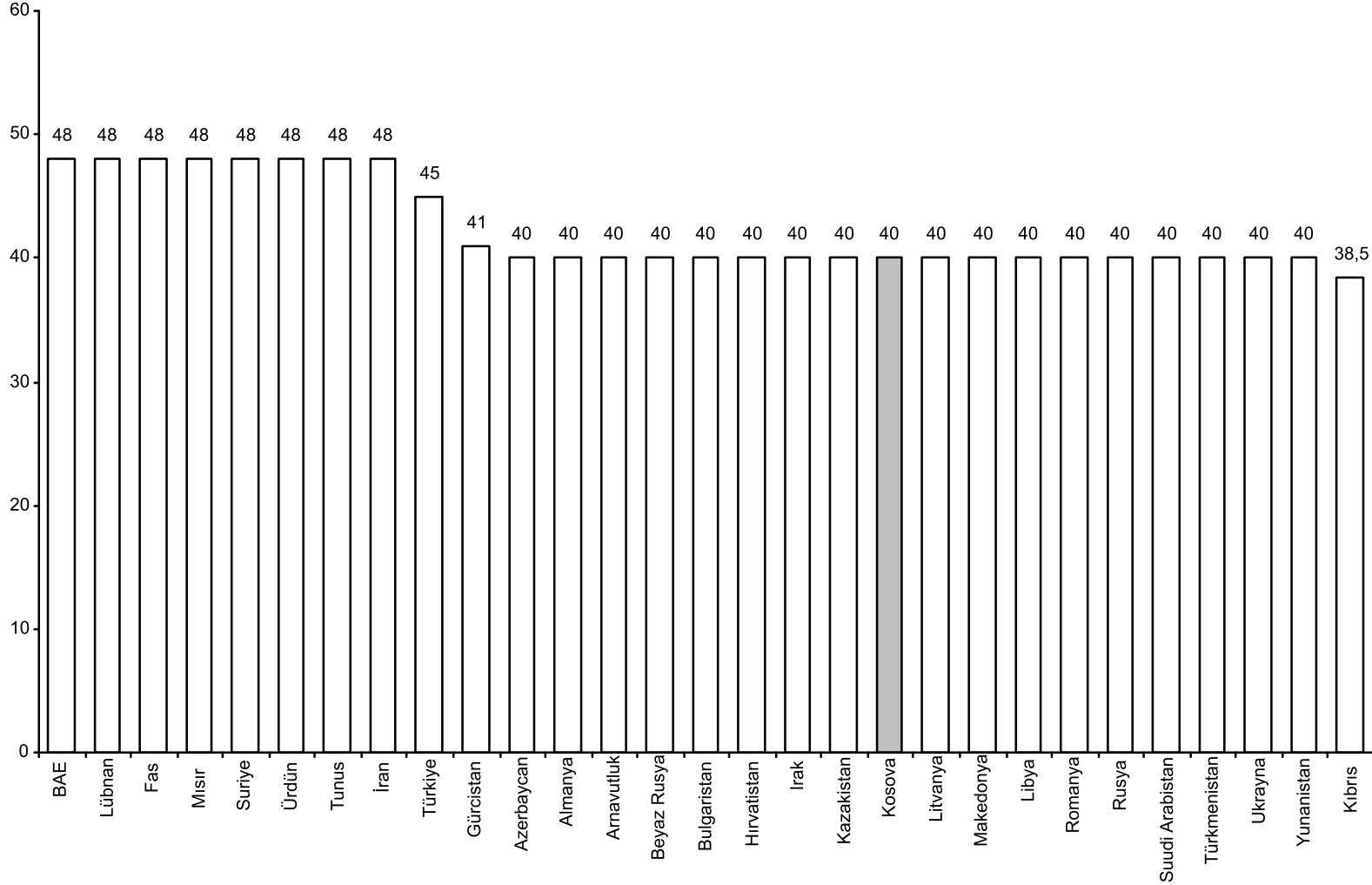
5-Finansal Yapı ve Sektöre Özel Fırsatlar

İş Gücü Profili

1. Sektör genelinde eğitimli işgücü yetersiz.
2. Şirkete ve markaya bağlılık bölge ülkelere göre düşük.
3. Yabancı bir şirkette ve markada çalışabilme özellikleri diğer ülkelere göre daha düşük.
4. Ticari ahlak seviyeleri ortalama düzeyde.
5. Çalışma saatlerine sadıkdırlar.

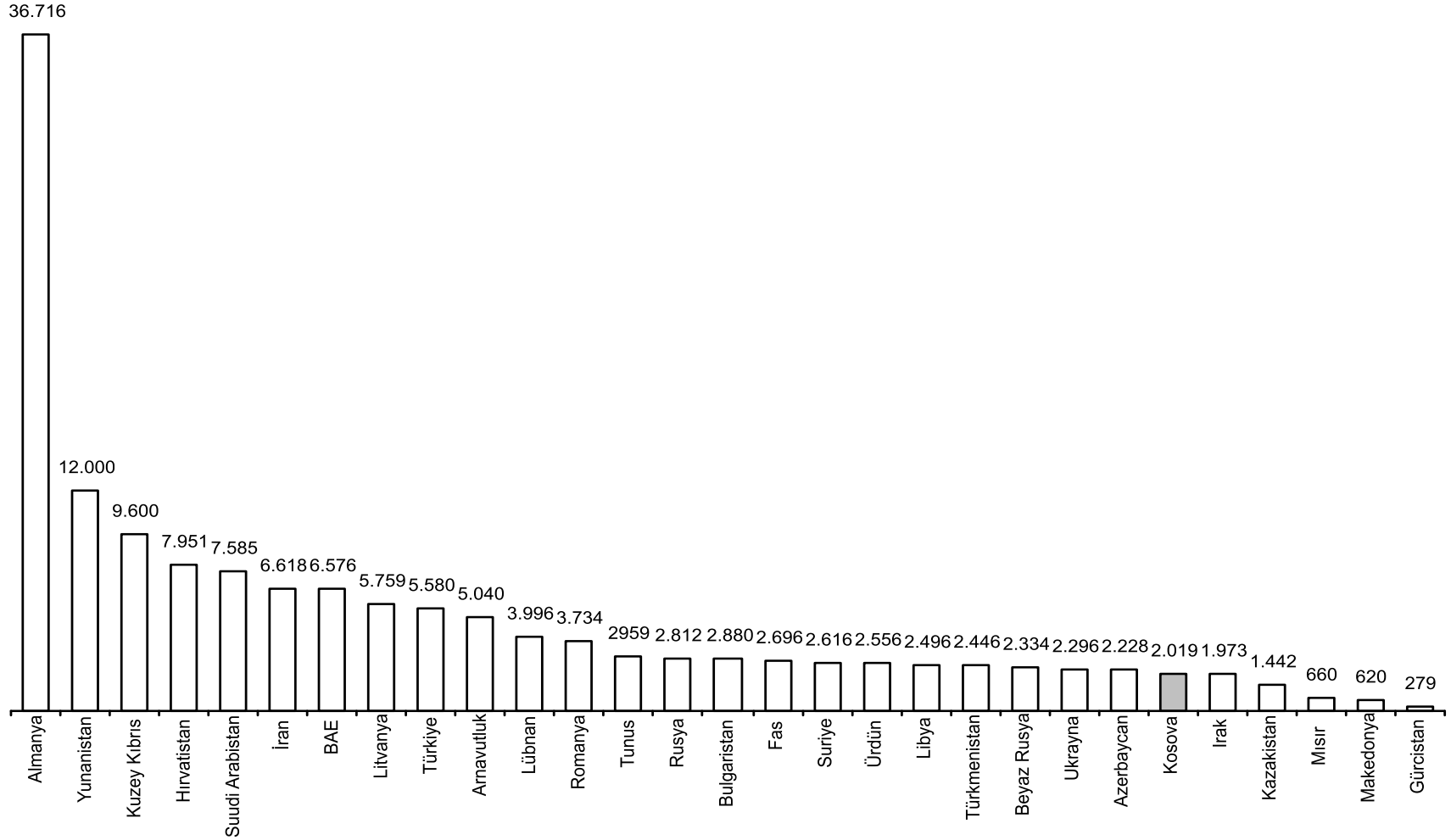
Haftalık Azami Çalışma Süresi

Haftalık Azami Çalışma Süresi (saat)

Yıllık Brüt Asgari Ücret

Yıllık Brüt Asgari Ücret (\$)

Dikkat Edilmesi Gereken Konular

1. Günlük ortalama çalışma süresi 8 saattir.
2. Yasalar gereęi bir günde 4 saat, haftada 20 saat, ayda 40 fazla mesai yapılabilir.
3. Maařların kanunen resmi gösterilmesi önemli.
4. Fazla mesai uygulmasında normal saat ücretinin %20'si kadardır.
5. İlk yıldan itibaren yıllık izin süresi 12 işgünüdür. 5.yıldan itibaren 18 işgününe çıkmaktadır.

İçerik

1-Ülke Profili ve Makro Ekonomik Bakış

2-Sosyo-Ekonomik ve Demografik Yapı

3-Dış Ticaret

4-İnsan Kaynakları Uygulamaları

5-Finansal Yapı ve Sektöre Özel Fırsatlar

Yasal Süreçler: Şirket Kurulumu

Kosova da şirket sahipleri yasal olarak ülkede ikamet edebilmekle beraber 5 yılı aştıklarında daimi olarak oturma iznine sahip olabilmektedirler.

Önemli Hususlar

1. Bir şirket limited şirket (LTD) veya bir anonim şirket (AŞ) olabilir. kuruluş sürecinde ilk adım kurucuları yazılı bir anlaşma oluşturmak olduğunu - kurucu açıklaması olarak da bilinir.
2. Kosova İş Kayıt Kuruluşu (KBRA) yeni iş kayıtları için kabul ettiği şirketler;

Bireysel Şirketler
Genel Ortaklık
Limited Ortaklık
Limited Şirket
Anonim Şirketi
Yabancı Şirket
Kamu İktisadi Şirketi
Tarım Kooperatifleri

Yasal Süreçler: Şirket Kurulumu

Kuruluş için Gerekli Belgeler

- Şirketin adı
- Şirketin kayıtlı makam adresi
- Faaliyet, iş tanımları belirtilecek, kodları ve iş tanımları listesiyle aynı olmalıdır
- İşletmelerin kayıtlı bulunduğu resmi web sitesinde Excel görünümünde şirketin adı olacak
- Sermaye (en az 2.500 Euro)
- İsimleri ve kurucuların isimleri ve adresleri, yöneticilerin ve üyelerin kimlik numaralarını adresleri; ev adresleri (bir iş adresi kayıt tarafından kabul edilmez).

Şirket Kuruluşu

Kosova da şirket kuruluşu bölge ve OECD üye ülkelere göre masraflı ve daha çok uğraş gerekmektedir.

	Kosova	Bölge	OECD
Prosedürler	10	6	5
Süre (gün)	58	16	13
Maliyet (%Kişi başı GNI)	26.7	8.3	4.7
Min. Ser.(% Kişi başı gelir)	104.6	10	14.1

Vergi Mevzuatı

Kosova'da vergi politikaları modern ve etkin durumdadır. Bölgedeki diğer birçok ülkenin aksine, Kosova basit bir vergileme sistemine sahiptir ve kurumsal ve bireysel vergi yüklerini azaltmaktadır.

Kurumlar Vergisi	%10
Katma Değer Vergisi	%16
Gerçek Kişilerin Gelir Vergisi	%5

Muhasebe Standartları ve Uyulması Gereken Kurallar

1. Muhasebe standartları ve finansal raporlar yetkili kurum ve kuruluş tarafından düzenlenmektedir.
2. Finansal olmayan kuruluşlar IAS/IFRS kullanabilir, bankalarda IAS/IFRS kullanmak zorundadır.
3. Kosova da Uluslar arası Muhasebe Standartlarıyla beraber Kosova Muhasebe Standartları adı altında IAS a çok benzer bir standardizasyona sahiptir.
4. Kosova Muhasebe Standartları prensip olarak IAS yi örnek almakla beraber IAS'nin daha basitleştirilmiş ve muhasebe kalemleri düşürülerek uygulanabilirliğini yükseltmişlerdir.

Türk Firmalarının Yaşadığı Sorunlar

1. Oturmamış bir bankacılık sistemi.
2. İhracatı teşvik etmek için ithalattan alınan vergi.
3. İşsizliğin çok büyük boyutlarda olması.
4. Altyapının yetersiz olması.
5. Kosova ile dış ticarete şu ana kadar herhangi bir sorunla karşılaşılmazken, dış ticaret hacmi yıllar itibariyle sürekli olarak artmaktadır. Kosova'nın önemli bir özelliği, yeni bağımsızlığını ilan etmesi ve ekonominin daha başlangıç safhasında olmasıdır.